

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kapitel 25, predikan av Micael Nilsson, hållen i Korskyrkan söndagen den 9 februari 2014.

Jag var ute i god tid. Och målet för min resa var inprogrammerat i bilens GPS. Det hade börjar snöa, men bara lite. Snart skulle jag predika i en konferens uppe i Tidaholm, men än en stund var allt lugnt. "Kör till höger", sa GPS:en. Jag gjorde som den sa, för den brukar ju veta bäst. Snön tilltog. Vägen smalnade. Stugorna stod allt glesare. "Det går bra det här", sa GPS:en, fast jag hade börjat tvivla. Så tog stugorna slut. Vägen blev en grusväg. De små husen byttes mot älgstammar. Och jag hade inte tid att vända tillbaka. Dessutom yrde snön och låg numera i drivor på vägen... Jag kom fram några minuter innan mötet skulle starta, med andan i halsen, fast lite klokare. Detta var nog sista gången jag bara gjorde som GPS:en sa, för hade jag bara tittat på en stor kartbild först, så hade detta inte hänt.

På samma sätt kan du köra vilse i din Bibel, bland verser och tolkningar, och tusentals åsikter, om du bara följer vad andra säger. Ska du kunna orientera dig rätt behöver du först en god översiktsskild, en kartbild över helheten. D.v.s. innan vi försöker oss på att förstå detaljerna måste vi nog försöka förstå vad Bibeln handlar om, d.v.s. vad som är den stora berättelsen i böckernas bok. Så... vad skulle du säga att den handlar om, din Bibel?

Så här har jag uppfattat det. En god Gud skapar en god värld. Gud sätter människan i en lustgård, där hon lever i samklang med både Skaparen och skapelsen.

Dessa första scener är våra bästa bilder av Guds vilja.

Men människan drabbas av en befängd tanke, för hon vill inte ha någon Gud. Hon vill vara gud. Människan gör uppror. Vilket betyder att världen inte alls längre är en avspeglning av Guds vilja, utan i hög grad av vår vilja.

Men Gud söker oss på nytt, och inleder en räddningsmission. Gud utväljer en man, Abraham, och ett folk, Israel, för att genom dem nå alla folk. Och fast även detta folk vänder Gud ryggen vägrar Gud att ge upp. Gud sänder sin lag för att leda dem. Han sänder profeter för att kalla dem tillbaka. Och till slut, när ingenting av detta räcker, kommer Gud själv, genom sin Son, Jesus Kristus.

Men Johannes skriver, Joh 1:11: "Han kom till det som var hans, och hans egna tog inte emot honom." Så istället förkastas Jesus först av de stora skarorna. Man reser ett kors och dödar Guds son. Det ser ut som ett fiasko, men det är det inte. Tvärtom säger Bibeln att detta måste ske. Det måste ske för att människan måste försonas och för att döden måste besegras.

Tre dagar efter korsfästelsen uppstår Jesus. Då tänker lärjungarna att nu, nu ska Guds rike upprättas. Nu ska jorden bli en lustgård igen. Men istället lyfts Jesus upp till Himlen och återinsätts på den tron han lämnat för att bli människa. Varför? Jo, det var det där med "alla folk". Gud ville låta alla folk få höra om Jesus. Så innan Guds rike kan komma helt och fullt måste vi nå hela världen. Men sedan, sa Jesus, ska Guds rike verkligen komma.

När Bibeln talar om detta gör den det under två stora huvudpunkter: Det ska bli en dom, och det ska bjudas till fest. Det ska komma en dom, för om inte rätt får vara rätt, då vacklar ju allt. Så visst betyder det något hur vi lever. Men när domen är avkunnad ska alla de som tagit emot Guds frälsning också få ta emot Guds rike.

Detta är Bibelns stora budskap. Allt vi läser i den måste läsas i detta ljus. Alltså är inte allt färdigt än. Det bästa återstår. Jesus ska komma tillbaka. Detta är ingen liten detalj i vår tro. Hela historien har rört sig mot just denna stund i årtusenden. Jesus ska komma tillbaka. Trädgården ska återställas. Vi ska förvandlas. Guds vilja ska ske igen. Därför är det kristna livet ett liv i förväntan. Kyrkans folk är ett väntande folk. Som kristen får jag tänka, inte på ett passivt och undflyende sätt, men på ett upplyftande sätt att "detta är inte allt." Så det bibelkapitel vi ska läsa nu handlar om vad det är att vänta. Det är uppdelat i tre avsnitt:

Matt 25:1-13: Då blir det med himmelriket som när tio unga flickor gick ut med sina facklor för att möta brudgummen. Fem av dem var oförståndiga och fem var kloka. De oförståndiga hade tagit med sig facklorna men inte någon olja till dem. De kloka hade med sig både oljekrukor och facklor. När brudgummen dröjde, blev alla dåsiga och föll i sömn. Vid midnatt hördes ett rop: 'Brudgummen är här, kom ut och möt honom!' Då vaknade alla flickorna och gjorde i ordning sina facklor. De oförståndiga sade till de kloka: 'Ge oss av er olja, våra facklor slocknar.' De kloka svarade: 'Den kan aldrig räcka

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

både till oss och till er. Gå i stället och köp hos dem som säljer olja.' Men medan de var borta och köpte, kom brudgummen. De som stod färdiga följde med honom in till bröllopfesten, och porten stängdes. Efter en stund kom de andra flickorna och ropade: 'Herre, herre, öppna för oss!' Men han svarade: 'Sannerligen, jag känner er inte.' Håll er därför vakna. Ni vet inte när dagen och timmen är inne.

Först: Vi vet väldigt lite om hur man firade bröllop i Israel under det första århundradet. Visst finns det kommentatorer som målar ut den här bilden rejält, men då har de ofta hämtat stoff från andra kulturers bröllops seder. Men å andra sidan behöver vi inte känna till allt omkring bröllopfirandet för att förstå vad Jesus säger. Så istället för att undra allt för mycket omkring bakgrunden till liknelsen, låt oss läsa den väldigt rakt och enkelt nu. Tio brudtärnor väntar på en brudgum. Deras uppgift var att under festliga former flankera honom på väg hem till bröllopfesten, och kanske mötet med bruden. Men han dröjer. Och de somnar. Fem av dem har då inte olja nog till sina facklor, som förmodligen bestod av oljeindränkta rep. De brann som längst omkring 15 minuter. Men de andra fem är förberedda. Så kommer brudgummen. Då vill de oförståndiga låna av de kloka. Men de säger nej. Var inte det egoistiskt? Fast nu är ju detta en liknelse, och Jesus har en poäng här. Han talar om något man inte kan ge bort till andra. Och därför stängs dessa oförståndiga brudtärnor ut från festen. Varför? Brudgummen svarar: - Jag känner er inte.

Vad handlar då detta om? Jag tror att det här är poängen. Kyrkan väntar på Jesus. Men vi måste också vara beredda på att möta honom. Vi får inte vara oförståndiga. Vi måste vänta på ett klokt sätt.

Vad är oljan en bild för? Det har man undrat mycket över. Är det en bild av den helige Ande? Ja, så kanske man får tänka, för oljan är ju faktiskt ofta en bild för Guds Ande i Bibeln, och Paulus skriver till de kristna i Efesos i Ef 5:18: "Berusa er inte med vin, där börjar lastbarheten, utan låt er uppfyllas av ande." Så visst är det så. Vi kan inte leva våra kristna liv utan Gud. Vi behöver, dag för dag, ta emot den helige Andes kraft och närvaro i våra liv.

Men framförallt tror jag att vi får förklaringen på vad som fattas dessa oförståndiga brudtärnor i Jesu ord: - Jag känner er inte. När tärnorna väntade fanns det inget som åtskilde de tio åt. De var krisen som avslöjade dem. För så är det ofta. Krisen avslöjar hur vi har det under ytan. Så när brudgummen kom blev det uppenbart att några hade något som andra saknade. Vad var det för något? Jo, fem kände brudgummen. Fem gjorde det inte.

Så hur ska vi vänta Jesus? Jo, vi ska göra det genom att dela gemenskap med honom, varje dag till dess han kommer. Vi ska leva med honom, lyssna till honom, ta emot honom, glädjas i honom och lyda honom. För gör vi det så är vi också beredda den dag han kommer.

Vers 14-30: Det blir nämligen som när en man skulle resa bort och kallade till sig sina tjänare och lät dem ta hand om hans egendom. Den ene gav han fem talenter, den andre två, den tredje en, åt var och en efter hans förmåga. Sedan reste han därifrån. Den som hade fått fem talenter gav sig genast i väg och gjorde affärer med dem så att han tjänade fem till. Den som hade fått två talenter tjänade på samma sätt två till. Men den som hade fått en talent gick och grävde en grop och gömde sin herres pengar. Efter lång tid kom tjänarnas herre tillbaka och krävde redovisning av dem. Den som hade fått fem talenter kom och lämnade fram fem till och sade: 'Herre, du gav mig fem talenter. Här är fem till som jag har tjänat.' Hans herre sade: 'Bra, du är en god och trogen tjänare. Du har varit trogen i det lilla, jag skall anförtro dig mycket. Gå in till glädjen hos din herre.' Den som hade fått två talenter kom fram och sade: 'Herre, du gav mig två talenter. Här är två till som jag har tjänat.' Hans herre sade: 'Bra, du är en god och trogen tjänare. Du har varit trogen i det lilla, jag skall anförtro dig mycket. Gå in till glädjen hos din herre.' Den som hade fått en enda talent steg också fram. 'Herre', sade han, 'jag visste att du är en hård man, som skördar där du inte har sått och samlar in där du inte har strött ut. Jag var rädd och gick och gömde din talent i jorden. Här har du vad som är ditt.' Hans herre svarade honom: 'Du är en slö och dålig tjänare, du visste att jag skördar där jag inte har sått och samlar in där jag inte har strött ut. Då skulle du ha lämnat mina pengar till banken, så att jag hade kunnat få igen dem med ränta när jag kom. Ta nu ifrån honom talenter och ge den åt mannen med de tio talenterna. Var och en som har, han skall få, och det i överflöd, men den som inte har, från honom skall tas också det han har. Kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret där ute.' Där skall man gråta och skära tänder.

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Tre tjänare får olika mycket pengar, men alla får mycket, för redan en talent är 6000 denarer, d.v.s. dagslöner. Omräknat i vår valuta kan det då röra sig om ca.5 miljoner kronor.

De får olika mycket, allt efter sig förmåga. D.v.s. Gud fördelar inte sina gåvor olika för att han älskar oss olika mycket. Gud ger oss inte mer än vi klarar av. Dessutom blev båda de första tjänarna, den med två och den med fem talenter belönade med samma lön i slutändan. Med andra ord, har du varit trogen med att förvalta det Gud gett dig så belönas du, som de, en dag, med vad Jesus kallar "glädjen hos din Herre". (Himlen)

Den tredje tjänaren grävde ner sin talent. Han gjorde inget av det han fått. Och när det uppdragas börjar skylla ifrån sig, ja t.o.m. skylla på sin herre.

Den första liknelsen handlade om att om du lever i gemenskap med Gud, och lär känna Jesus, då är du beredd att ta emot honom den dag han kommer. Denna andra liknelse handlar om att om du är god och trofast, d.v.s. om du tjänar Gud med vad han gett dig, då är du också beredd att ta emot Jesus den dag han kommer.

Nu läser vi avslutningsstycket.

Vers 31-46: När Människosonen kommer i sin härlighet tillsammans med alla sina änglar, då skall han sätta sig på härlighetens tron. Och alla folk skall samlas inför honom, och han skall skilja människorna som herden skiljer fåren från getterna. Han skall ställa fåren till höger om sig och getterna till vänster. Sedan skall kungen säga till dem som står till höger: 'Kom, ni som har fått min faders välsignelse, och överta det rike som har väntat er sedan världens skapelse. Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.' Då kommer de rättfärdiga att fråga: 'Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig mat, eller törstig och gav dig att dricka? När såg vi dig hemlös och tog hand om dig eller naken och gav dig kläder? Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och besökte dig?' Kungen skall svara dem: 'Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.' Sedan skall han säga till dem som står till vänster: 'Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga eld som väntar djävulen och hans änglar. Jag var hungrig och ni gav mig inget att äta, jag var törstig och ni gav mig inget att dricka, jag var hemlös och ni tog inte hand om mig, jag var naken och ni gav mig inga kläder, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte.' Då kommer också de att fråga: 'Herre, när skulle vi ha sett dig hungrig eller törstig eller hemlös eller naken eller sjuk eller i fängelse och lämnat dig utan hjälp?' Då skall han svara dem: 'Sannerligen, vad ni inte har gjort för någon av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.' Dessa skall gå bort till evigt straff men de rättfärdiga till evigt liv."

Jesus talar om "mina minsta" och om "mina bröder", vilket är uttryck han tidigare använt om sina lärjungar och om alla som tror på honom. D.v.s. hur vi bemöter varandra som syskon i tron är det sätt vi bemöter Jesus själv på. Och kanske ska det även innefatta andra, d.v.s. att Jesus kommer till oss incognito, i förklädnad, i alla vi möter som är i nöd. Så det vi gör för människor, i kärlek, det gör vi också för Jesus. Och det vi låter bli att göra för dem, det gör vi alltså inte heller för Jesus. Få bibeltexter är väl så omskakande som denna!

Nu måste jag säga en sak till. Detta är inte det enda bibelkapitel vi har. Om det vore det, d.v.s. om detta vore det enda vi visste att Jesus hade sagt, så skulle vi ju förstå den kristna tron som alla andra religioner. D.v.s. det handlar om att göra, och göra, och göra sig rättfärdig inför Gud för att förtjäna evigt liv.

Dessa texter står här. De ska läsas. De ska inte skyfflas undan. De får skava och vara obekväma. Det är inte oviktigt vad vi gör av våra liv, hur vi bemöter andra, eller förvaltar våra talanger. Vi, du och jag, ska också avlägga räkenskap för hur vi förvaltade våra liv. Det betyder något hur man lever, om man bara lever för sig själv eller om man lever för Gud, o.s.v. Men ska vi någonsin få någon frimodighet i våra kristna liv så måste vi förstås också läsa vidare, till kapitel 26, 27 och 28, som ju handlar om hur Jesus, som avkunnar denna dom, också tar upp ett kors, och med det vår dom, och dör för oss, så att vi också kan få återopa nåd. Eller som Paulus skrev i Rom 3 (The Message) "Eftersom vi... har en lång, sorglig bakgrund som syndare och har bevisat att vi är helt odugliga på att leva så storslaget som Gud vill, gjorde Gud det åt oss. I sin storsinhet lät han allt bli bra mellan sig och oss igen. Som en ren gåva. Han hjälpte oss ur eländet vi ställt till med och lät oss bli dem han alltid har velat att vi skulle bli. Och det gjorde han genom Jesus."

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Tre texter handlar om hur vi ska vänta på Jesus. Alla tre har det gemensamt att de varnar för passivitet. De får nu hjälpa oss att formulera våra böner.

Lever du i gemenskap med Jesus Kristus, då är du beredd att ta emot honom. Annars måste du söka honom nu.

Tjänar du honom; har du brutit upp från "jag, mig och mitt" och funnit något större att leva för? Lever du för honom kan du också vänta honom med glädje. Annars måste du söka honom nu.

Får hans kärlek komma till uttryck i ditt möte med andra människor. Då kan du ta emot honom när som helst. Annars får du ropa på hans hjälp, så att han kan förnya sitt verk i ditt liv.

Så står han där Jesus, på berget utanför staden. Snart ska natten falla. Snart ska allt gå mot sin kulmen. Snart ska han gripas, dömas och dödas. Han vet det redan. Han har vetat det länge. Och ändå vågar han tala om framtiden. Han anar korset där han står, men ser så mycket mer. Han ser riket som kommer. Snart ska han dömas. Men dessa domsord ska inte bli de sista. Jag läser hans ord med en påtaglig känsla av svindel: "Människosonen kommer i sin härlighet tillsammans med alla sina änglar, då skall han sätta sig på härlighetens tron. Och alla folk skall samlas inför honom." För detta är vårt framtidshopp. Jesus ska komma tillbaka.